

“congregation,” as it is said: “How long will this evil congregation [who are causing to complain against Me exist]?” (Numbers 14:27) And there were ten of them, for Kalev and Yehoshua were not counted amongst them.

עֲדָה שְׁנֵאִמֵּר (במדבר יד) עַד מָתִי לַעֲדָה הָרָעָה הַזֹּאת וְגו'. וְהִיוּ עֹשְׂרֵה שְׁהָרִי יֵצְאוּ יְהוֹשֻׁעַ וְכָלֵב:

BEHALOTKHA FOR WEDNESDAY

בהעלתך ליום רביעי

TORAH

תורה

יכוין בקריאת ששה פסוקים אלו שהם כנגד ו דמילוי וו דשם ב"ן לקנות בו הארת נפש משבת הבאה

טז אָרִי אֶפְרָשָׁא מִפְּרִשִׁין אֲנֹחַן
 קְדָמִי מִגֹּז בְּנֵי יִשְׂרָאֵל חֲלָף
 פִּתַּח כָּל וְלֹדָא בּוֹכְרָא כְּלָא
 מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל קִרְבִּית יִתְהוֹן
 קְדָמִי: יז אָרִי דִּילִי כָּל בּוֹכְרָא
 בְּבָנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאִנְשָׁא
 וּבְבַעֲרִיא בְיוֹמָא דְקִטְלִית כָּל
 בּוֹכְרָא בְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם
 אֶקְדָּשִׁית יִתְהוֹן קְדָמִי:
 יח וְקִרְבִּית יֵת לְוָאֵי חֲלָף כָּל
 בּוֹכְרָא בְּבָנֵי יִשְׂרָאֵל:
 יט וַיְהִיבִית יֵת לְוָאֵי מְסִירִין

טז כִּי נִתְּנִים נִתְּנִים הֵמָּה לִי מִתּוֹךְ בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל תַּחַת פְּטֻרַת כָּל־רָחֵם בְּכוֹר כָּל
 מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִקְחָתִי אֹתָם לִי: יז כִּי לִי
 כָּל־בְּכוֹר בְּבָנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאָדָם וּבַבְּהֵמָה
 בְּיוֹם הַפְּתִי כָּל־בְּכוֹר בְּאַרְץ מִצְרַיִם
 הִקְדַּשְׁתִּי אֹתָם לִי: יח וְאֶקַּח אֶת־הַלְוִיִּם
 תַּחַת כָּל־בְּכוֹר בְּבָנֵי יִשְׂרָאֵל: יט וְאֶתְּנָה

(16) For they are given; given over to Me, from among the Children of Israel; instead of those that open the womb — all the firstborn of the Children of Israel — I have taken them for Myself. (17) For every firstborn among the Children of Israel is Mine; whether of man or beast, on the day I struck all the firstborn in the land of Egypt I sanctified them for Myself. (18) And I have taken the Levites instead of all the firstborn of the Children of Israel. (19) And I have

RASHI

רש"י

(16) **Given; given** [The repetition denotes that the Levites were given over twice, i.e.,] given over for [the service of] carrying and given over for the singing [in the Temple] (Midrash Aggadah). **פטרות** — [Means] the opening up of. (17) **For every firstborn ...**

(טז) נִתְּנִים נִתְּנִים. נִתּוּנִים לְמִשָּׁא. נִתּוּנִים לְשִׁיר: פְּטֻרַת. פְּתִיחַת: (יז) כִּי לִי כָּל־בְּכוֹר. שְׁלִי הָיוּ הַבְּכוֹרוֹת בְּקוֹ הַדִּין שֶׁהִגַּנְתִּי עֲלֵיהֶם בֵּין בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם וְלִקְחָתִי אוֹתָם לִי עַד שֶׁטְעוּ בְּעַגְלָה וְעִבְשׁוּ וְאֶקַּח אֶת־הַלְוִיִּם: (יט) וְאֶתְּנָה וְגו'. חֲמֵשׁ פְּעָמִים

is Mine — For the firstborn were Mine by right, for I protected them among the Egyptian firstborn, and I took them for Myself — until they erred with the golden calf; therefore now “I have taken the Levites [instead].” (verse 18) (19) **And I have given...** — “The Children of Israel” is mentioned five times in this verse, to make known the affection [God has] for them,

לְאַהֲרֹן וְלִבְנוֹהֵי מִגֹּז בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל לְמַפְלַח יַת פּוֹלְחַן בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל בְּמִשְׁכַּן זְמַנָּא וּלְכַפֵּרָא
 עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא יִהְיֶה בְּבְנֵי
 יִשְׂרָאֵל מוֹתָא בְּמִקְרַב בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל לְקוֹדֵשׁ: כ וְעִבַד
 מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וְכָל כְּנִשְׁתָּא דְבְנֵי
 יִשְׂרָאֵל לְלוֹאֵי כָכָל דִּי פְקִיד יִי
 יַת מֹשֶׁה לְלוֹאֵי כֵן עֲבָדוּ לְהוֹן
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: כא וְאֲדַפְיֵי לְוֹאֵי
 וְחִוְרוּ לְבוּשֵׁיהוֹן וְאַרְס אַהֲרֹן
 יַתְהוֹן אֲרָמָא קָדָם יִי וְכַפֵּר
 עֲלֵיהוֹן אַהֲרֹן לְדַכּוּאֵיהוֹן:

אֶת־הַלְוִיִּם נְתַנִּים | לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו מִתּוֹךְ
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְעֵבֶד אֶת־עֲבַדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
 בְּאֵהָל מוֹעֵד וּלְכַפֵּר עַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא
 יִהְיֶה בְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל נֶגֶף נֶגֶף בְּגִשַׁת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
 אֶל־הַקֹּדֶשׁ: כ וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וְכָל־עַדַת
 בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לְלוִיִּם כָּכָל אֲשֶׁר־צִוָּה יְדוּהָ
 אֶת־מֹשֶׁה לְלוִיִּם כֵּן־עָשׂוּ לָהֶם בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל: כא וַיִּתְחַטְּאוּ הַלְוִיִּם וַיִּכְבְּסוּ
 בְּגָדֵיהֶם וַיִּנָּף אַהֲרֹן אֹתָם תְּנוּפָה לִפְנֵי
 יְדוּהָ וַיִּכַּפֵּר עֲלֵיהֶם אַהֲרֹן לְטַהָרָם:

given the Levites as a gift to Aharon and his sons from among the Children of Israel, to perform the service for the Children of Israel in the Tent of Appointment and to atone for the Children of Israel, so that there not be among the Children of Israel a plague when they approach the Sanctuary. (20) So Moshe, Aharon, and the entire congregation of the Children Israel did to the Levites according to all that the Lord had instructed Moshe regarding the Levites, so the Children of Israel did to them. (21) The Levites purified themselves and immersed their clothes. Then Aharon lifted them as a wave-offering before the Lord, and Aharon atoned for them to purify them.

RASHI

for mention of them is repeated in one verse corresponding to the number of the five books of the Torah. I saw this in Beraishit Rabbah (3:5). [Note: A similar comment is found in Beraishit Rabbah, this comment, however, is found in Yayikra Rabbah 2:4.] So that there not be among the Children of Israel a plague — So that there will be no need for them to come near the holy [Sanctuary], for if they do come near, there will be a plague. (20) So Moshe, Aharon, and the entire congregation [of the Children of Israel did] — [Each doing that which was required of them, i.e.] Moshe stood them up [before Aharon], Aharon lifted them up, while the Israelites leaned their hands [on them].

רש"י

נאמר "בני ישראל" במקרא זה להודיע חבתן, שנכפלו אזכרותיהן במקרא אחד כמנין חמשה חמשי תורה. וכן ראיתי בבראשית רבה. ולא יהיה בבני ישראל נגף, שלא יצטרכו לגשת אל הקדש, שאם יגשו — יהיה נגף: (כ) ויעש משה ואהרן וכל-עדת וגו'. משה העמידן ואהרן הניפם וישראל סמכו את ידיהם:

PROPHETS Zechariah 4

נביאים זכריה פרק ד

ב ואמר לי מה את חזי ואמרתי חזיתי והא מנרתא דדהרא כלה וגולתה על רישא ושבעא בוצינהא דעלה שבעא ושבעא דמריקין מנהון משחא לבוצינהא דעל רישה: ג ותרתין ויתין דעלה חד מימין גולתא וחד על סמלתה: ד ואתיבת ואמרית למלאכא דמליל עמי למימר מה אלין רבוני: ה ואתיב מלאכא דמליל עמי ואמר לי הלא ידעתא מן אינון אלין ואמרית לי רבוני: ו ואתיב ואמר לי למימר דין פתגמא דני עם זרבבל למימר לא בחילא ולא בגבורא אלהין במימרי אמר יי צבאות: ז מה את חשיבא מלכותא

ב ויאמר אלי מה אתה ראה ויאמר (ואמר קרי) ראיתי והנה מנורת זהב כלה וגולה על-ראשה ושבעה נרתיה עליה שבעה ושבעה מוצקות לנרות אשר על-ראשה: ג ושנים זיתים עליה אחד מימין הגולה ואחד על-שמאלה: ד ואען ואמר אל-המלאך הדבר בי לאמר מה-אלה אדני: ה ויען המלאך הדבר בי ויאמר אלי הלא ידעת מה-המה אלה ואמר לא אדני: ו ויען ויאמר אלי לאמר זה דבר-ידוה אל-זרבבל לאמר לא בחיל ולא בכח כי אם-ברוחי אמר ידוה צבאות: ז מי אתה הר-הגדול לפני זרבבל למישר והוציא את-

(2) And he said to me: What do you see? And I said: I see and behold — there was a *menorah* all of gold with its bowl on its top and its seven lamps upon it, seven ducts each for the lamps that were on top of it. (3) And two olive trees near it; one on the right of the bowl and one on its left. (4) So I replied, saying to the angel who spoke with me saying; What are these, my lord? (5) And the angel who spoke with me responded and he said to me: Do you not know what these are? And I said; No, my lord. (6) Then he answered, and spoke to me saying; This is the word of the Lord to Zerubavel, saying; Not by any army or by strength, only by My spirit, says the Lord of Hosts. (7) Who are you, O great mountain? Before Zerubavel you will sink to a plain! He will bring out the

RASHI

רש"י

(2) וגולה על ראשה — *An expression of a spring, a sort of large round bowl.* ושבעה מוצקות — *A type of vessel [containing the wicks and oil].* שבעה ושבעה מוצקות — *For each [of the seven] lamp[s] there were seven small ducts.* (6) **Not by any army or by strength** — *[It is not through] your strength that you will build My Temple, but, only, by My Spirit.* (7) **Who are you, O great mountain?** — *The princes across the river who have stopped the work until now.* האבן הראשה — *The plummet stone in the hand of the main architect.* **With shouts of grace, grace** — *[to that stone for they will say:] How beautiful is this building [made with this plummet].*

(ב) וגולה על ראשה. לשון מעין במין ספל גדול עגול: ושבעה נרתיה. במין בויכין: שבעה ושבעה מוצקות. לכל נר ונר באין שבע ענורות קטנות: (ו) לא בחיל ולא בכח. שלכם תעשו את בנין ביתי כי אם ברוחי: (ז) מי אתה הר הגדול. שרי עבר הנקר שבטלתם המלאכה עד כה: האבן הראשה. אבן הברדיל שבראש הבונים: תשאות חן חן. מה נאה יהיה בנין זה:

טפֿשְׁתָּא קָדָם זָרְבָבֶל הָלֵא
כַּמְשָׂרָא וַיִּגְלֵי יַת מְשִׁיחִיהָ

הָאֵבֶן הָרֵאשֶׁה תְּשֹׂאוֹת תָּן ו תָּן לָהּ:

דְּאָמִיר שְׁמִיָּה מְלַקְדָּמִין וַיִּשְׁלוֹט בְּכָל מְלַקְדָּתָא:

stone of the main architect, with shouts of grace, grace to it.

WRITINGS Psalms 90

כתובים תהלים פרק צ

א צְלוֹתָא דְצַלִי מִשְׁה נְבִיא דִי
כַד חָבו עָמָא בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּמַדְבְּרָא עָנִי וְכֵן אָמַר יְיָ
דְמַדּוֹר בֵּית שְׁכַנְתְּךָ בְּשִׁמְיָא
אֵת הוּיֵתָא לְנָא סְעִיד בְּכָל דֵּר
וְדֵר: ב כַּד אֲתַגְלִי קְדָמְךָ
דְעָמְךָ עֲתִידִין לְמַחֹב
אֲתַקְנָתָא תַּתּוּבָא עַד דְּלֵא
טוּרִיָּא אֲתַנְטְלוּ וְאֲתַבְּרִיאַת
עֲרֵעָא וַיִּתְּבִי תַבֵּל מִן עֲלָמָא

א תִּפְלֵה לְמִשְׁה אִישׁ־הָאֱלֹהִים אֲדֹנָי מַעוֹן אֶתָּה
הָיִיתָ לָנוּ בְּדֹר וּדְר: ב בְּטָרָם ו הָרִים יִלְדוּ וְתַחֲוֹלֵל
אָרֶץ וְתַבֵּל וּמַעוֹלָם עַד־עוֹלָם אֶתָּה אֵל: ג תֵּשֵׁב
אֲנוּשׁ עַד־דְּכָא וְתֹאמַר שׁוּבוּ בְנֵי־אָדָם: ד כִּי אֶלֶף
שָׁנִים בְּעֵינֶיךָ כַּיּוֹם אֶתְמוֹל כִּי יַעֲבֹר וְאִשְׁמוּרָה
בְּלִילָה: ה זֶרְמַתָּם שָׁנָה יִהְיוּ בְּבֹקֶר כַּחֲצִיר יַחְלֶף:
ו בְּבֹקֶר יִצְיִץ וְחֶלֶף לְעָרֵב יְמוּלֵל וַיִּבֶשׁ:

הָדִין עַד עֲלָמָא דְאַתִּי אַתָּה הוּא אֱלֹהָא: ג תְּתִיב בְּר נֶשׁ עַל חוֹבֵיָה עַד מוֹתָא וְאִמְרַת תּוּבוּ בְנֵי נְשָׂא:
ד אַרוֹם אֶלֶף שָׁנִין בְּעֵינֶיךָ מִתַּחֲשִׁבִין קְדָמְךָ הֵיךְ יוֹמָא דְאַתְמָלִי אַרוֹם יַעֲבֹר וְהֵיךְ מִטְּרַת לִילֵיא: ה וְאִין
לֹא תִּבְיִן תִּיתִי עֲלֵיהוֹן מוֹתָא הֵיךְ דְּמַכִּין יְהוֹן וְלְעֲלָמָא דְאַתִּי הֵיךְ עֲסָבָא דְמִתְפָּרְכָא יַתְחַלְפוּן: ו דְּמִן
עוֹבְדֵיהוֹן הֵיךְ עֲסָבָא דִּי בְּצַפְרָא יִנְיִץ וַיִּסְגֵי לְרַמְשָׂא מִתְמוּלֵל וּמִתְיִבֶשׁ מִן חוּרְבָא:

90 (1) A prayer of Moshe, the man of God: My Lord, You have been a dwelling place for us in all generations. (2) Before the mountains were born and before You formed the earth and the world and from before the world until after the world, You are God. (3) You return man back till he is crushed and You say: Repent, you children of men. (4) For a thousand years is in Your Eyes as yesterday that has passed and like a watch in the night. (5) You carry them away as in a flood, they are as sleep: by morning, they are like grass that withers. (6) In the morning, it blossoms then it withers; by evening, it is dry and brittle.

RASHI

רש"י

(1) **מעון** — *A dwelling place and refuge.*
(2) **ותחולל** — *you formed.* (3) **You return man** — *by affliction.* **עד דכא** — *until they be close to death.* **And You say** — *by these afflictions: "Repent, you children of men."*
(4) **For a thousand years** — *of man is as one day of the Holy One, Blessed is He.* **כי יעבר** — *that already passed.* (5) **זרמתם שנה** — *now these years are grabbed and condensed into a few days.* **בבקר כחציר**
יחלף — *that which is born at night, dies in the morning, at the end of the sleep and if it blossoms in the morning, then until the evening comes, it is already dry and brittle.*

(א) **מעון**. מדור ומנוס: (ב) **ותחולל**. ויסדת: (ג) **תשב**
אנוש. ביסורין: **עד דכא**. עד שיהיה קרוב למוות:
ותאמר. ביסורין אלו שובו בני אדם: (ד) **כי אלף**
שנים. של בני אדם הוא כיום אחד של הקדוש
ברוך הוא: **כי יעבר**. שפבר עבר: (ה) **זרמתם שנה**
יהיו. עכשיו חטפתם לאותם השנים והבאתם
לימים מועטים: **בבקר כחציר יחלף**. הנולד בלילה
מת בבוקר לסוף השינה ואם בבוקר יציץ מיד חלף
עד בא הערב ימוּלֵל וַיִּבֶשׁ:

Mishnah Sanhedrin, chapter 6

משנה סנהדרין פרק ו

(1) Once the trial has ended, he [the convicted] is taken out to be stoned. The place of stoning was outside the court area, as it is written: "Take the blasphemer outside [the camp]." (Leviticus 24:14) One man was stationed at the door the courthouse with a signalling flag in his hand, while another was stationed upon a horse at a distance from him, but within his sight. [Thus] if one says: I have a further argument in his favor, he [the one holding the flag] waves the flag, while the man on the horse runs to stop them [from executing the stoning]. And even if he [the convicted man] himself says: I have a further argument in my own favor, he is returned [to court], as many as four or five times, provided, however, that there is substance to his words. If they find an argument to acquit him, they discharge him; but if not, he is taken out to be stoned, and a proclamation precedes him [saying]: "So and so, the son of so and so, is being taken out to be stoned because he committed such and such an offense, and so and so are his witnesses. Whoever knows anything in his favor, let him come forward and state it.

(2) When he was about ten cubits away from the place of stoning, they would say to him; Confess, for such is the way of all who are executed, that they [first] confess, for one who confesses has a share in the World to Come. Because so we find in the case of Achan, that Yehoshua said to him; "My son, please give glory to the Lord, the G-d of Israel, and confess to Him." (Joshua 7:19) "And Achan answered Yehoshua and said; Indeed, I have sinned against the Lord, the G-d of Israel, and thus and thus I have done." And from where do we know that his confession atoned for him? From the words: "And Yehoshua said; Why have you brought trouble upon us? The Lord shall trouble you on this day" (ibid verse 25) [meaning], this day you are troubled, but you shall not be troubled in the World to Come. And if he doesn't know how

רבנו עובדיה מברטנורא

א נגמר הדין. חוץ לב"ד. רחוק מב"ד. שמא בעוד שמוליכין אותו לבית הסקילה ימצאו לו זכות ויפטר: **והסודרין בידו.** להניף והוא סימן להחזיר: **ובלבד שיהא ממש בדבריו.** ואם אין ממש בדבריו. פעם ראשונה ושניה בלבד מחזירים אותו דלמא מחמת בעתותא נסתתמו טענותיו ואולי תתישב דעתו עליו ויזכור טענותיו. יותר ע"כ אין מחזירין אותו ומוסרין לו שני ת"ח שיעיינו אם יש ממש בדבריו שאו מחזירין אותו ד' וה' פעמים: **ופלוני ופלוני עדי.** שעבר עבירה פלונית ביום פלוני בשעה פלונית. במקום פלוני דלמא איכא דמוים להו: **ב היה רחוק מבית הסקילה.** דקרוב לבית הסקילה שמא תטרופ דעתו ולא יכול להתודות: **ותן לו תודה.** ואע"ג דאין אדם נהרג ע"פ עצמו הריגת עבן הוראת שעה היתה: **כזאת וכזאת עשיתי.** בגמרא מפרש שמעל בחרמי' בימי משה: **שהוא מזומם.** שעדין הו' זוממין:

א נגמר הדין, מוציאין אותו לסקלו. בית הסקילה היה חוץ לבית דין, שנאמר (ויקרא כד) הוצא את המקלל. אחר עומד על פתח בית דין והסודרין בידו (ואדם אחר רוכב), הסוס רחוק ממנו כדי שיהא רואהו. אומר אחר יש לי ללמד עליו זכות, הלה מניף בסודרין והסוס רץ ומעמידו. ואפלו הוא אומר יש לי ללמד על עצמי זכות, מחזירין אותו אפלו ארבעה וחמשה פעמים, ובלבד שיש ממש בדבריו. מצאו לו זכות, פטרוהו, ואם לאו, יוצא לסקל. וכרוז יוצא לפניו, איש פלוני בן פלוני יוצא לסקל על שעבר עברה פלונית ופלוני עדין, כל מי שיודע לו זכות יבוא וילמד עליו: **ב היה רחוק מבית הסקילה כעשר אמות, אומרים לו התודה, שכן דרך המומתין מתודין, שכל המתודה יש לו חלק לעולם הבא.** שכן מצינו בעצן שאמר לו יהושע (יהושע ז) בני שים נא כבוד לה' אלהי ישראל ותן לו תודה וגו', ויען עכן את יהושע ויאמר אמנה אנכי חטאתי [לה' אלהי ישראל] וכזאת וגו'. ומנן שכפר לו ודיו, שנאמר (שם) ויאמר יהושע מה עכרתנו יעפרך ה' ביום הזה, היום הזה אתה עכור ואי אתה עכור לעולם הבא. ואם

to confess, they say to him: Say, may my death atone for all my sins. Rabbi Yehudah says: If he knows that he is a victim of false evidence, he may say: May my death atone for all my sins but this one. They [the Sages] said to him: If so, everyone will say so [even if they were not the victim of false evidence] in order to clear himself. (3) When he was four cubits away from the place of stoning, they removed his garments. A man is covered in front while a woman, both in front and in back; these are the words of Rabbi Yehudah. But the Sages say: A man is stoned unclothed, while a woman may not be stoned unclothed [since the dignity of being clothed is preferable to a woman even though this would somewhat soften the blows and prolong her death]. (4) The place of stoning was twice the height of a man. One of the witnesses shoves him by the hips, [so that] he falls on his chest. He was then turned over onto his hips. If he dies from this [i.e., the fall], the obligation is fulfilled; but if not, the second witness takes the stone and throws it onto his chest. If he died from this, the obligation is fulfilled; but if not, he was stoned by all of Israel, for it says: “The hand of the witnesses will be first upon him to put him to death, and afterwards the hand of all the people.” (Deuteronomy 17:7) All those who are stoned are [afterwards] hung; these are the words of Rabbi Eliezer. The Sages say: Only the blasphemer and the idolater are hung. A man is hung facing the people, but a woman facing the pole; these are the words of Rabbi Eliezer. But the Sages say; A man is hung, but a woman is not hung. Rabbi Eliezer said to them; But did Shimon ben Shetach not hang women in Ashkelon? They said to him; He hung eighty women [on that occasion], yet one may not try two on one day [thus obviously, there were special circumstances which warranted those actions and one cannot deduce anything from that occasion]. How do they hang him? A post is sunk into the ground with a beam protruding

רבנו עובדיה מברטנורא

לנקות את עצמן. מן הבריות ויוציאו לעז על הדיינים ועל העדים. ואין הלכה כר"י: ג מפשיטין את בגדיו. דכתיב (ויקרא כד) ורגמו אותו. ולא כסותו: מכסין אותו מלפניו. פרק א' כלומר מעט ממנו מלפניו. ואין הלכה כרבי יהודה: ד היה גבוה שתי קומות. ומפילו משם לארץ: הופכו על מתניו. שכשהוא מושכב פרקדן. מגונה יותר: המגדף. מברך את ה': והעובד כוכבים. נמי מגדף הוא דכתיב (במדבר טו) והנפש אשר תעשה ביד רמה וגו' את ה' הוא מגדף. ואותה פרשה בעבודת כוכבים מדברת: ואין דנים שנים ביום אחד. בב"ד אחד משום דלא מצי לאפוכי בזכותיהו דכל חד וחד אלא תלייתן של נשים הללו הוראת שעה היתה ואין למדים ממנה. ואין הלכה כר"א: משקעין. נועצים:

אינו יודע להתודות, אומרים לו אמור תהא מיתתי כפרה על כל עונותי. רבי יהודה אומר, אם היה יודע שהוא מזמם, אומר תהא מיתתי כפרה על כל עונותי חוץ מעון זה. אמרו לו, אם כן, יהו כל אדם אומרים כף כדי לנקות את עצמן: ג היה רחוק מבית הסקילה ארבע אמות, מפשיטין אותו את בגדיו. האיש, מכסין אותו מלפניו. והאשה, מלפניה ומאחריה, דברי רבי יהודה. והכמים אומרים, האיש נסקל ערום ואין האשה נסקלת ערומה: ד בית הסקילה היה גבוה שתי קומות. אחד מן העדים דוחפו על מתניו. נהפך על לבו, הופכו על מתניו. אם מת בה, יצא. ואם לאו, השני נוטל את האבן ונותנה על לבו. אם מת בה, יצא. ואם לאו, רגימתו בכל ישראל, שנאמר (דברים יז) יד העדים תהיה בו בראשנה להמיתו ויד כל העם באחרנה. כל הנסקלין נתלין, דברי רבי אליעזר. והכמים אומרים, אינו נתלה אלא המגדף והעובד עבודה זרה. האיש תולין אותו פניו כלפי העם והאשה פניה כלפי העץ, דברי רבי אליעזר. והכמים אומרים, האיש נתלה ואין האשה נתלית. אמר להן רבי אליעזר, והלא שמעון בן שטח תלה נשים באשקלון. אמרו לו, שמונים נשים תלה ואין דנין שנים ביום אחד. כיצד תולין אותו, משקעין את הקורה בארץ

from it [at the top]. He places his hands together, one over the other and hangs him. Rabbi Yose says: The post is leaned against the wall, and he hangs him in the manner that butchers do. He is immediately untied [and let down]. If he is left [hanging] overnight, a prohibition is thereby transgressed, for it is written; "But you must not leave his body on the tree overnight. Rather, you should surely bury him on that [same] day, for a hanging [human corpse] is a blasphemy of G-d." (Deuteronomy 21:23) That is to say [when people ask] why was he hanged? [It must be] because he cursed the Name [of G-d]; and thus, the Name of Heaven is profaned. (5) Rabbi Meir says: During the time when one suffers, what expression does the *Shekhinah* use? As if to say [in human terms]

my head is heavy on Me, my arm is heavy on Me. And if G-d is so grieved over the blood of the wicked that is shed, how much more so over the blood of the righteous! [Referring back to the prohibition of leaving one hanging overnight] not only of this one [a criminal,] did they [the Sages] say it, but anyone who leaves his deceased [unburied] overnight transgresses this prohibition. However, if he left him overnight for the sake of his honor, [such as] to bring him a coffin or shrouds, he does not thereby transgress. They did not bury him [the executed person] in his ancestral burial plot [since one may not bury the wicked in the company of the righteous], rather, two cemeteries were prepared by the court, one for those who were decapitated or strangled [whose crime is less severe] and the other, for those who were stoned or burned [whose crime is more severe, as it would not be proper to bury one whose crime is less severe in the company of one whose crime is more severe]. (6) When the flesh decomposed [and thus, his death and disgrace brings him complete atonement], the bones were gathered and buried in their proper [ancestral burial] place. The relatives then come and greet

רבנו עובדיה מברטנורא

והעץ יוצא ממנה, ומקיף שתי ידיו זו על גבי זו ותולה אותו. רבי יוסי אומר, הקורה מטה על הכתל ותולה אותו כדרך שהטבחין עושין. ומתירין אותו מיד. ואם לן, עובר עליו בלא תעשה, שנאמר (דברים כא) לא תלין בגלתו על העץ כי קבור תקברנו (ביום ההוא) כי קללת אלהים תלוי וגו'. כלומר, מפני מה זה תלוי, מפני שברך את השם, ונמצא שם שמים מתחיל: ה אמר רבי מאיר, בזמן שאדם מצטער, (שכינה) מה הלשון אומרת (כבכול) קלני מראשי, קלני מזרועי. אם כן המקום מצטער על דמם של רשעים שנספך, קל וחמור על דמם של צדיקים. ולא זו בלבד (אמרו), אלא כל המלין את מתו, עובר בלא תעשה. הלינו לכבודו להביא לו ארון ותכריכים, אינו עובר עליו. ולא היו קוברין אותו בקברות אבותיו, אלא שני בתי קברות היו מתקנין לבית דין, אחד לנהרגין ולנחנקין ואחד לנסקלין ולנשרפין: ונתעכל הבשר, מלקטין את העצמות וקוברין אותן במקומן.

רבנו עובדיה מברטנורא

והעץ יוצא ממנה. כמין יתד היה יוצא מן הקורה סמוך לראשה: ומקיף. סומך זו אצל זו כמו לתרום שלא מן המוקף: תולין אותו. בידינו: הקורה מוטה על הכותל. לא היתה נעוצה בארץ אלא ראשה אחד על הארץ וראשה אחד מוטה ונסמך על הכותל וטעמא דר' יוסי לפי שהעץ שנתלה עליו נקבר עמו ואמרה תורה כי קבור תקברנו. מי שאינו מחוסר אלא קבורה. יצא זה שמחוסר חפירה תלישה וקבורה. ורבנן חפירה לאו כלום היא. ולא מיעטה תורה אלא שלא יהיה העץ מחובר מעיקרו והלכה כחכמים: ה בזמן שאדם מצטער. שפורענות באה עליו בעונו: מה לשון אומרת. באיזה לשון שכינה קובלת ומנוודת עליו: קלני מראשי ראשי כבד עלי. וזרועי כבד עלי. כאדם שהוא עיף: קלני. איני קל מראשי: ולא זה בלבד. עובר בל"ת אם הלינו: לא היו קוברין אותן בקברות אבותיהן. לפי שאין קוברין רשע אצל צדיק: שני קברות היו מתוקנין לב"ד. לפי שאין קוברים מי שנתחייב מיתה חמורה אצל מי שנתחייב מית הקלה והלכתא גמירא לה שנים ולא ארבע: ונתעכל הבשר. כבר נתכפר לו במיתתו ובביונו: מלקטין את העצמות. וקוברים אותן בקברות אבותן: ולא היו מתאבלים. כדי שיהא בזיון כפרה להם ואית דאמרי לפי

וזהר בהעלתך דף ק"ז ע"א

רבי שמעון אמר ווי להווא בר נש דאמר דהא אורייתא אתא לאחזקה ספורין בעלמא ומלין דהדיוטי. דאי הכי אפילו בזמנא דא אנון וכלין למעבד אורייתא במלין דהדיוטי ובשבחא יתיר מכלהו אי לאחזקה מלה דעלמא אפילו אינון קפסירי דעלמא אית בינייהו מלין עלאין יתיר. אי הכי גויל אבתריהו ונעביד מנייהו אורייתא כהאי גוונא. אלא כל מלין דאורייתא מלין עלאין אינון ורזין עלאין. תא חזי עלמא עלאה ועלמא תתאה בחד מתקלא אתקלו. ישראל לתתא מלאכי עילאי לעילא מלאכי עלאי כתיב בהו (תהילים קד) עושה מלאכיו רוחות (האי באתר עלאה) בשעתא דנחתין לתתא (אף על גב דנחתין) מתלבשי בלבושא דהאי עלמא ואי לא מתלבשי בלבושא כגוונא דהאי עלמא לא יכלין למיקם בהאי עלמא ולא סביל לון עלמא. ואי במלאכי פך אורייתא דברא להו וברא עלמין פלהו וקיימין בניניה על אחת כמה וכמה כיון דנחתת להאי עלמא אי לא דמתלבשא בהני לבושין דהאי עלמא לא יכיל עלמא למסבל. ועל דא האי ספור דאורייתא לבושא דאורייתא איהו מאן דחשיב דהווא לבושא איהו אורייתא ממש ולא מלה אחרת תיפת רוחיה. ולא יהא ליה חולקא בעלמא דאתי בגין פך אמר דוד (שם קי"ט) גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך. מה דתחות לבושא דאורייתא. תא חזי אית לבושא דאתחזי לכלא ואינון טפשיין כד תמאן לבר נש בלבושא דאתחזי לון שפירא לא מסתכלין יתיר חשיבו דהווא לבושא גופא. חשיבותא דגופא נשמתא. כהאי גוונא אורייתא אית לה גופא ואינון פקודי אורייתא דאקרון גופי תורה האי גופא מתלבשא בלבושין דאינון ספורין דהאי עלמא. טפסין דעלמא לא מסתכלי אלא בהווא לבושא דאיהו ספור דאורייתא ולא ידעי יתיר ולא מסתכלי במה דאיהו תחות הווא לבושא. אינון ידעין יתיר לא מסתכלן בלבושא אלא בגופא דאיהו תחות הווא לבושא. חשיבין עבדי דמלכא עלאה אינון דקיימו כמורא דסיני לא מסתכלי אלא בגשמיתא דאיהו עקרא דכלא אורייתא ממש (ולעלמא) ולזמנא דאתי זמינן לאסתכלא בגשמיתא דנשמתא דאורייתא:

Yosef le-Chok

Ethical Teaching:

Rabbeinu Yonah Sharei Teshuvah 9a

If one is not aware and does not consider that troubles befall him as a result of his sins, and he says, as the Philistines said: "For it was not His Hand that touched us; this happened to us by chance," (I Samuel 6:9) God will be furious at him for this. This sin is worse than others. For in the section of rebuke [in Leviticus] it is first written: (Leviticus 26:18) "I shall add another seven castigations." And afterwards, it says to the same group of people: "And if you treat Me as happenstance not wishing to listen to Me ..." (ibid., v. 21) For each group described in this section is worse than the one preceding it. Then it further states: "And if, through these, you will still not be chastised [to return] to Me, and if you [continue to] treat Me happenstance, Then I, too, shall treat you as happenstance." (ibid., v. 23-24) After

יוסף לחוק

מוסר

משערי תשובה לר"י דף ט' ע"א

אם לא ידע ולא יתבונן כי התלאות מצאודו מפני חטאיו אך יאמר כאשר אמרו הפלשתים (ש"א 1) כי לא ידו נגעה בנו מקרה הוא היה לנו בזאת יהי קצף עליו מלפני ה' ויגדל עון זה מחטאת אחרות דבתוכחות תחלה כתיב (ויקרא כו) ויספתי ליסרה אתכם וכתוב אחרי כן על הפת הזו (שם) ואם תלכו עמי קרי ולא תאבו לשמוע לי וגו' כי כל כת האחרונה בפרשה קשה מן הראשונה ואחרי כן כתוב (שם) ואם באלה לא תנסרו לי והלכתם עמי קרי והלכתי אף אני עמכם

that it is written: “And if, despite this, you will still not listen to Me, yet treating Me as happenstance; then I shall treat you with a fury of happenstance.” (ibid., v. 27-28) The phrase בקרי עמי והלכתם, means that you say: This happened to us by chance. If a person does not recognize his deeds and is not aware that he has in his hand a sin that he committed, he must examine his actions thoroughly and search out his ways. Like the concept expressed by the verse: “Let us search our ways and examine them,” (Lamentations 3:40) And if, instead, his eyes turn away and his thoughts are [too] foolish and he does not consider [his actions], or does not change his ways; not considering the sins of his hands and that which his fingers have committed, declaring instead: I have not sinned, then his sin is very severe. As it is stated: “Behold, I will judge you for saying, 'I have not sinned.’” (Jeremiah 2:35)

Practical Law:

Rambam, Laws of Prayer, Chapter 8

(1) Any matter of sanctification may be performed only amongst a quorum of [ten] Jews, as it is said; “I shall be sanctified amidst the Children of Israel.” (Leviticus 22:32) If any of these matters [of sanctity, e.g., *Kedushah*] was begun with ten men present, and then some of them left, though they were not permitted to leave, the remaining people may finish. (2) And all of them [i.e., the quorum of ten] must be in one area, and [so, too,] the prayer leader must be together with them. If a smaller courtyard is completely open onto a large courtyard, and nine men are in the larger courtyard while one man is in the smaller one [since the smaller courtyard opens into the larger courtyard and the individual goes after the majority], they are counted together. [However,] if nine men are in the small one and one is in the large one [we don't say that the majority goes after the individual and thus], they are not counted together (see Kesef Mishnah). If the congregation is in the larger one and the prayer leader is in the small one, they may fulfill their obligation through him. If the congregation is in the small one and the prayer leader is in the large one, they cannot fulfill their obligation through him, for he is separated from them and is not with them in one place. For [example, if the two

בְּקָרִי וְאַחֲרָי כֵּן כָּתוּב וְאִם בְּזֹאת לֹא תִשְׁמָעוּ וְהִלַּכְתֶּם עָמִי בְּקָרִי וְהִלַּכְתִּי עִמָּכֶם בְּחֶמְתִּי קָרִי וּפִירוּשׁ וְהִלַּכְתֶּם עָמִי בְּקָרִי כִּי תֹאמְרוּ מִקְרָה הוּא הָיָה לָנוּ וְאִם אֵין הָאִישׁ מִכִּיר מִעֲבָדָיו וְאִינְנוּ יוֹדֵעַ כִּי יֵשׁ בְּיָדוֹ עוֹן אֲשֶׁר חָטָא עָלָיו לְפָשַׁטׁשׁ בְּמַעֲשָׂיו וּלְחַפֵּשׁ דְּרָכָיו כְּעֵנִין שְׁנֵאמַר (איכה ג) נִחְפָּשׂה דְרָכֵינוּ וְנַחְקוּרָה. וְאִם הֵעֵלֵם יַעֲלִימוּ עֵינָיו וְנוֹאֲלוּ וְנִשְׂאוּ רֵעִיוֹנָיו וְלֹא הִפְרוּ דְרָכָיו וְלֹא יָדְעוּ מַעֲשֵׂה יָדָיו וְאֲשֶׁר עָשׂוּ אֲצַבְעוֹתָיו וְיֹאמְרוּ לֹא חָטָאתִי חֲטָאתוֹ כְּבֹדָה מֵאֹד כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (ירמיה ב) הִנְנִי נִשְׁפָּט אֹתָךְ עַל אֲמֹרְךָ לֹא חָטָאתִי:

הלכה

הרמב"ם הלכות תפלה פרק ח

א כָּל דְּבַר קְדוּשָׁה לֹא יִהְיֶה אֶלָּא בְּתוֹךְ הָעֵדָה מִיִּשְׂרָאֵל שְׁנֵאמַר (ויקרא כד) וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְכָל אֵלוֹ הַדְּבָרִים אִם הִתְחִילוּ בָהֶם בְּעֵשְׂרָה וְהִלְכוּ מִקְצֵתָם אַע"פ שְׂאִין רִשְׁאִין יִגְמְרוּ הַשָּׂאָר; ב וְצָרִיךְ לְהִיּוֹת בְּכֹל בְּמִקּוֹם אֶחָד וּשְׁלִיחַ צָבוּר עִמָּהֶם בְּמִקּוֹם אֶחָד. הַצָּר קִטְנָה שְׁנִפְרָצָה בְּמִלּוּאָה לְחָצֵר גְּדוּלָה וְהָיוּ תִשְׁעָה בְּגְדוּלָה וְיָחִיד בְּקִטְנָה מִצְטָרְפִין תִּשְׁעָה בְּקִטְנָה וְיָחִיד בְּגְדוּלָה אֵין מִצְטָרְפִין. צָבוּר בְּגְדוּלָה וּשְׁלִיחַ צָבוּר בְּקִטְנָה יוֹצֵאִין יָדֵי חוּבְתָן. צָבוּר בְּקִטְנָה וּשְׁלִיחַ צָבוּר בְּגְדוּלָה אֵין יוֹצֵאִין יָדֵי חוּבְתָן שְׁהָרִי הוּא מוּפְלָג מֵהֶם וְאִינּוּ

courtyards abutted each other and the wall between the large and small courtyard collapsed thus] in the large courtyard there are side-posts [i.e., the continuation of standing wall] on both sides [of the breached wall], and it is considered as separated from the small one. But the small courtyard [whose entire abutting wall collapsed] is not separated from the larger one; rather, it is considered like a corner [or pocket] of the

עמָהֶם בְּמִקּוֹם אֶחָד מִפְּנֵי שֵׁשׁ בַּגְּדוּלָה פָּסִין מִכָּאן וּמִכָּאן וְהָרִי הִיא כְּמוֹ מוֹפְלָגַת מִן הַקְּטָנָה וְאֵין הַקְּטָנָה מוֹפְלָגַת מִן הַגְּדוּלָה אֲלָא הָרִי הִיא כְּקָרֵן זְוִית שְׁלֵה: ג וְכֵן אִם הִיתָה צוֹאָה בַּגְּדוּלָה אֶסוּר לְהִתְפַּלֵּל וְלִקְרוֹת קְרִיאַת שְׁמַע בְּקְטָנָה. הִיתָה צוֹאָה בְּקְטָנָה מוֹתֵר לְהִתְפַּלֵּל וְלִקְרוֹת קְרִיאַת שְׁמַע בַּגְּדוּלָה אִם לֹא הָיָה שָׁם רִיחַ רַע מִפְּנֵי שֶׁהִיא מוֹפְלָגַת מִמֶּנָּה:

large one. (3) So, too, if there is excrement in the large courtyard, it is forbidden to pray or to recite the Shema in the smaller one. However, if there is excrement in the small courtyard, it is permitted to pray or to recite the Shema in the large one, as long as there is no foul odor there, because it is considered separated from it.

BEHALOTKHA FOR THURSDAY

בהעלותך ליום חמישי

TORAH

תורה

יכוין בקריאת חמשה פסוקים אלו שהם כנגד ה דמילוי הה אחרונה ושם ב"ן לקנות הארת רוח משבת הבאה

כב ובתר בן עלו לואי למפלה ית פולחנהון במשכון זמנא קדם אהרן וקדם בנוהי כמא די פקיד יי ית משה על לואי בן עבדו להון: כג ומליל יי עם משה למימר: כד דא די לואי

כב וְאַחֲרֵי־כֵן בָּאוּ הַלְוִיִּם לְעַבְדֹת אֶת־עַבְדֹתֶם בְּאֵהֶל מוֹעֵד לִפְנֵי אֹהֶרֶן וּלְפָנַי בְּנִי כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִי יְדוּהָ אֶת־מֹשֶׁה עַל־הַלְוִיִּם כֵּן עָשׂוּ לָהֶם: ס כג וַיְדַבֵּר יְדוּהָ אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: כד זֹאת אֲשֶׁר לְלוִיִּם מִבֶּן־

(22) Afterwards, the Levites came to perform their service in the Tent of Appointment before Aharon and before his sons. As the Lord had commanded Moshe regarding the Levites so did they do to them. (23) The Lord spoke to Moshe saying: (24) This [is the rule] regarding the Levites: From the age of

RASHI

רש"י

(22) As the Lord had commanded ... so did they do — [This is written] to praise those who performed [these rites] and those upon whom they were performed, [for] no one objected. (24) This [is the rule]

(כב) כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִי ה' וְגו' כֵּן עָשׂוּ. לְהַגִּיד שְׂבַח הָעוֹשִׂין וְהַנֶּעֱשֶׂה בָהֶם, שֶׁאֶחָד מֵהֶן לֹא עָבַב: (כד) זֹאת אֲשֶׁר לְלוִיִּם. שְׁנַיִם פּוֹסְלִים בָּהֶם וְאֵין הַמוּמִין פּוֹסְלִין בָּהֶם. מִבֶּן חֲמִשׁ וְעֶשְׂרִים, וּבְמִקּוֹם

regarding the Levites — Age disqualifies them, but physical blemishes [enumerated regarding priests (Leviticus 21:17)] do not disqualify them (Chullin 24a). From the age of